

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalárska práca

**ODEV A JEHO KONŠTRUKCIA, LÍNIA,
GEOMETRIA A KINETIKA**

Lenka Karasová

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddelenie Designu

Študijný program Design

Študijný obor Fashion design

Bakalárska práca

**ODEV A JEHO KONŠTRUKCIA, LÍNIA,
GEOMETRIA A KINETIKA**

Lenka Karasová

Vedúci práce: Mgr. Art. Pavel Brejcha

Oddelenie Designu

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Originál zadanie

Prehlasujem, že som prácu spracovala samostatne a použila som iba uvedených prameňov a literatúry.

Plzeň, duben 2012

.....

podpis autora

Pod'akovanie

Rada by som týmto poďakovala môjmu vedúcemu bakalárskej práce Mgr. Art. Pavlovi Brejchovi za poskytnuté cenné rady a za vedenie pri tvorbe mojej práce. A pani Doc. akad. mal. Heleně Krbcové za konzultácie a odborné informácie.

OBSAH

0	ÚVOD	7
1	INŠPIRÁCIA	9
1.1	Pohyb fyzický	9
	1.1.1 Architektúra	9
	1.1.2 Sochárstvo	10
1.2	Pohyb optický a symbolický	11
	1.2.1 Futurizmus	11
	1.2.2 Op art	12
1.3	Kinetizmus v bežnom živote	12
2	PRVÁ VÍZIA KOLEKCIE	13
2.1	Počiatočná inšpirácia	13
2.2	Vízia kolekcie	13
3	KOLEKCIA	16
3.1	Charakter kolekcie a základné prvky	16
3.2	Materiály a zapínanie	17
3.3	Farebnosť	19
3.4	Jednotlivé modely	19
	3.4.1 Body	19
	3.4.2 Overal	20
	3.4.3 Blúzka so sukňou	21
	3.4.4 Šaty	22
4	TVORBA	23
4.1	Strihy, technológia, spracovanie	23
4.2	Fotenie a nakrúcanie diela	25
5	ZÁVER	26
	Zoznam použitých zdrojov	29
	Resumé	30
	Zoznam príloh	31

0 Úvod

Ako tému svojej bakalárskej práce som si zvolila : Odev a jeho konštrukcia, línia, geometria a kinetika. Táto téma je široká a dáva možnosť nazrieť na odev zo stránky jeho tvarovej podstaty. Vnímať ho ako objekt, nachádzať nové zaujímavé tvarové riešenia, ale pritom ho nenechať v úplne nenositelnej podobe.

V dnešnej dobe sú veľmi dôležité trendy, ktorými sa móda uberá, štýly, ktoré vyjadrujú osobnosť človeka už na prvý pohľad. Ja som sa snažila o vnímanie odevu odhliadnuc od týchto vplyvov, aj keď som ich z mojej mysle pri vytváraní kolekcie úplne nevyčlenila.

Najzložitejšou časťou bolo pre mňa začleniť do odevu kinetiku. Na túto tému som si spracovala rešerziu z rôznych oblastí umenia, od maliarstva, sochárstva, architektúry až po bežné veci využívané človekom. Zamerala som sa na skúmanie hlavných troch okruhov kinetiky a ich vzájomných súvislostí. Jedná sa o pohyb fyzický, pohyb optický a pohyb symbolický/ metaforický. Spočiatku som chcela využiť pohyb fyzický a optický. Nakoniec som sa však rozhodla pre použitie dvoch fyzických pohybov: cielený a náhodný.

Už pri výbere témy som vedela, že moje odevy nebudú funkčné a praktické pre bežné denné či večerné nosenie. Že moja kolekcia bude skôr vnímaná tvarovo a so začlenením kinetiky dostane ráz objektu. Nechcela som však dopustiť, aby to boli iba veľké formy, ktoré sú nasadené na ľudské telo. Chcela som, aby odev aj napriek tomu zostal odevom, aby látka ukázala svoj prirodzený charakter a aby telo nestratilo na krehkosti. Charakter svojej kolekcie som chcela podtrhnúť výberom materiálov a zvolenou škálou farebnosti.

Nielen kinetiku, ale aj zvyšné časti mojej témy som použil.
Konštrukciu som využila pri vytváraní formy odevu, líniu som nechala vyznieť na hranách látok a členení a geometriu som používala pri strihovom riešení odevov.

1 Inšpirácia

Na mojej ceste za objavením inšpirácie, ktorá by ma dostatočne oslovila, som na začiatku prešla všetkými odvetvami umenia 20. storočia. Predovšetkým som sa potrebovala zoznámiť s dielami umelcov, ktorí kinetiku využívali a nájsť jej hlavné okruhy.

1.1 Pohyb fyzický

1.1.1 Architektúra

Kinetické alebo tiež dynamická architektúra je pomerne veľkou novinkou vo svetovej architektúre. Nejedná sa iba o budovy, ktoré nám navodzujú pohyb na základe optického klamu. Architekti sa začínajú zaoberať priamo pohybom celej budovy. Prvým vizionárom rotujúceho mrakodrapu sa stal taliansko-izraelský architekt David Fisher. Jeho Dynamic Tower je navrhnutý tak, aby každé poschodie rotovalo samostatne pomocou veterných turbín, ktoré sa nachádzajú medzi poschodiami, vďaka čomu vytvára svoju vlastnú elektrickú energiu, rotuje rôznymi rýchlosťami a tvar budovy neustále mení. Stavba tohto mrakodrapu sa plánuje uskutočniť v Dubaji a Moskve. Táto dynamická architektúra má tri hlavné inovácie: meniaci sa tvar, priemyselnú výrobu jednotiek (poschodí) a výrobu vlastnej čistej energie.

Veľkého ohlasu sa tiež dočkali mohutné kinetické strechy pre športové a zábavné zariadenie. Architekt Mitsuru Senda navrhol pre tenisový štadión pohyblivú strechu v tvare kvetu magnólie, ktorý je pre miesto stavby - Šanghaj, veľmi typickým. Podobnou stavbou je Starlight Theatre v Rockforde, ktorého zaťahovacia strecha slúži pre vylepšenie kulís navodenie atmosféry pri predstaveniach.

1.1.2 Sochárstvo

Kinetika- ako nový smer v umení, sa rozširoval v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch. V sochárstve sa diela dostávajú do pohybu skrytým mechanizmom alebo pôsobením vonkajších faktorov ako je vzduch, tlak vody, dotyk ruky. Spoločným prvkom im je však abstrakcia.

V Jeanovi Tinguelim sa spojil umelec a inžinier. „Vytvára ironické a kritické asamblážové objekty, stroje a pohybujúce sa mechanizmy vydávajúce rozličné zvuky. Autor sa vysmieva technickému pokroku. Jeho vrcholným dielom bol obrovský prístroj, samodeštrukčný stroj, kt. sa sám ničil. V jeho prípade je realitou smetisko, na ktorom nachádza rôzne materiály a predmety.“¹ Typickým pre neho bolo práve cielené vyvolanie pohybu.

Naproti tomu Alexander Calder bol sochár, ktorému „slabý prievan alebo malý úder rukou stačia na to, aby sa telesá v rovnováhe dali do pohybu.“² Svoje „mobily“, ako ich nazýval sám umelec, vyrábal s pomaľovaného kovu a drátov. V jeho tvorbe ho ovplyvnil Mondrian natoľko, že rovnako ako on používal čistých, nemiesaných farieb a jednoduchých tvarov.

Mojím najobľúbenejším súčasným kinetickým sochárom je Theo Jansen. Vytvára veľké diela, ktorými napodobňuje skelety zvierat alebo hmyzu. Stavia ich z plastových trubíc, fólií a fliaš od limonády, pretože sú ľahké a vietor ich ľahšie rozpohybujú. Vďaka presným konštrukčným riešeniam sú skulptury schopné samostatne kráčať a využívať pri tom iba silu vetra, napríklad na pláži.

¹ <http://www.marekinfo.estranky.sk/clanky/bnm.html>, vyhľadane 25.4.2012

² <http://www.marekinfo.estranky.sk/clanky/bnm.html>, vyhľadane 25.4.2012

1.2 Pohyb optický a symbolický

1.2.1 Futurizmus

Tento umelecký smer vznikol v Taliansku v roku 1909. Umelci tohoto smeru sa usilovali o reformu umenia, vyhlasovali rozchod s minulosťou. Futurizmus „oslavoval svet novodobej techniky a dynamizmus moderného života. Popieral hodnoty galérií a múzeí. („Auto je krajšie, ako antická socha“). Blízka im bola problematika veľkomestských motívov a prostredie technickej civilizácie. Futuristi zobrazovali predmety v pohybe, jazda auta, kráčajúci chodec..., prostredie kolotočov, továrni, ulíc, teda miest kde bolo cítiť pohyb- dynamiku. Namiesto zobrazovania momentálneho optického dojmu však začali zjednocovať viaceré časové roviny v jeden obraz, či soche (symultálny dynamizmus). Táto symultánnosť prispela k dynamickejšiemu účinku obrazu, ktorý lepšie vyjadroval život v technickej civilizácii.“³ V maliarstve používali techniky neskorého impresionizmu, expresionizmu a kubizmu, no vždy bol obraz podriadený vyjadreniu pohybu a rýchlosti. Najvýznamnejšími predstaviteľmi boli Umberto Boccioni, Luigi Russolo, Giacomo Balla, či Gino Severini.

V rovnakom čase, koncom 19. Storočia, sa rozložením pohybu do jednotlivých fáz zaoberali Eadweard Muybridge v Spojených štátoch amerických a Etienne- Jules Marey vo Francúzsku. Rôznymi metódami sa im obom podarilo analyzovať priebeh pohybu pomocou fotografie. Tento typ fotografie sa nazýval chronofotografia alebo vysokorýchlostná fotografia. Cieľom je „zmraziť“ pohyb v jednotlivých jeho fázach tak, aby bol pozorovateľný pre ľudské oko. Tento typ fotografie dal ďalší podnet pre vznik kinofilmu.

³ <http://www.marekinfo.estranky.sk/clanky/yggf.html>, vyhľadane 25.4.2012

1.2.2 Op art

Tento umelecký smer sa začal rozvíjať na konci 50-tych a začiatkom 60-tych rokov 20.storočia. „Autori op-artových diel využívajú poznatky z geometrie, fyziognómie a optiky. Snažia sa pomocou väčšinou čiernobielych geometrických obrazcov, rastrov a vzájomne sa prekrývajúcich lineárnych a plošných útvarov dosiahnuť optický klam pohybu alebo nestability.“⁴ Celá generácia umelcov sa venovala skúmaniu zrakových javov. Usporiadaním a obmieňaním geometrických plôch, využívajúc zrakových klamov, vytvárajú abstraktné obrazy, ktoré sú akosi plošnou verziou kinetického umenia. Najznámejšími umelcami boli Victor Vasarely, Bridget Riley, či Jesús-Rafael Soto.

1.3 Kinetizmus v bežnom živote

S využitím energie, ktorá nám zabezpečí určitý pohyb, sa najčastejšie stretávame v bežnom živote. Človek už stáročia využíva prírodnú energiu nato, aby z nej získal čo najväčší ošoh. Napríklad vďaka sile vetra dokážeme vytvoriť čistú elektrickú energiu. Vďaka sile vody takisto. Preto som začala hľadať zdroj inšpirácie aj vo veciach, ktoré si na prvý pohľad nevšimneme.

Začala som si všímať tvaroslovie predmetov, ktoré využívajú či už prírodnú energiu, ale aj ľudskú. Napríklad lopatky turbíny, ktoré využívajú veterné elektrárne. Od nich som sa posunula k rovnakému princípu využitia energie ale inému tvaru- vrtuľkám z papiera a mnoho ďalších. Hľadala som aj vo veciach, ktoré využívajú ľudskú energiu. Napríklad vyťahovacie rolety, harmonika, skladací vejár.

⁴ <http://sk.wikipedia.org/wiki/Op-art> ,vyhľadané 25.4.2012

2 Prvá vízia kolekcie

Po dôkladnom prečítaní a zvážení všetkých inšpiračných zdrojov, ktoré som si vyhládala a s ktorými som sa oboznámila, som sa rozhodla pre vytvorenie minikolekcie, ktorá bude využívať pohyb fyzický, vytvorený priamo človekom a teda cielený a pohyb optický, ktorý využívali futuristi v chronofotografii.

2.1 Počiatočná inšpirácia

Už pri výbere témy som vedela, že chcem vytvoriť odevy, ktoré budú objektového charakteru. Keď som si prezerala možnosti, ktoré sa mi ponúkajú pre vytvorenie fyzického pohybu, vybrala som si princíp skladacieho vejára, ktorý som spojila so systémom skladania žalúzií. Ľudskú energiu používame pre oba spôsoby docielenia pohybu daných vecí. Pri oboch sa navyše vyskytuje ten istý prvok, že nám z nejakej formy za pomoci ľudskej sily vzniká iná forma.

2.2 Vízia kolekcie

Tvar skladacieho vejára, mi poskytoval dostatočne veľký priestor pre hru s tvarom. Na začiatku som používala klasický spôsob výroby papierového vejára (skladanie a prekladanie pozdĺžnych plôch oblúkovitého pruhu, ktorý som v hranách zaistila odšitím milimetrového zámiku). Následne som skúšala tieto formy sťahovať pomocou dierok a šnúrky na princípe žalúzií. Bohužiaľ som nezískala takú formu, akú som chcela doceliť. Podarilo sa mi to až po viacerých pokusoch, kde som na konci neodšivala iba milimetrové zámiky v hranách, ale niekoľko centimetrové, do ktorých som následne vytvorila dierky a po stiahnutí sa takýto vejár dostal do požadovanej formy. Keď som si ujasnila princíp vytvorenia

vejára, začala som z takto vytvorených častí na malej panne modelovať objekty.

Neskôr som sa však rozhodla, že upustím od môjho základného zámeru, čím bolo vytvoriť kolekciu odevov veľkých foriem. Nakoniec som sa rozhodla pre vytvorenie prvého, nosného modelu, na ktorom sa kinetika skladacieho vejára využije vo veľkej miere a na zvyšné modely bude použitá v menšom merítku, či dokonca bude použitá skôr ako ozdobný prvok.

Okrem fyzického pohybu som chcela využiť aj spomínanú futuristickú fotografiu..Mojím zámerom bolo po vytvorení a ušití prvého modelu tento odev nafotiť vo fotoateliéry, fotky spojiť do chronofotografie a z tej v grafickom programe vytvoriť zjednodušený vzor či už v linkách alebo plochách, ktorý by sa použil na niektorých z nasledujúcich modelov.

Absolútnu voľnosť som mala pri výbere farebnosti odevov. Keďže vejáre, aj žalúzie sa vyrábajú v rozličných farbách, rozhodla som sa ponechať ako základ pre celú kolekciu bielu a jej rôzne odtiene, ktorá nechá vyznieť tvary a doplnená by bola o odtiene žltej a modrej.

Chcela som, aby moja kolekcia pôsobila futuristickým dojmom s trochou krehkosti. To som mala v úmysle doceliť nielen formou, ale aj použitými materiálmi. Biela koža, biela slonovinová jemná vlnená látka, doplnená hodváhom v jemných nádychoch žltej. Odevy by sa zapínali striebornými kovovými zipsami, ktoré by boli zjednotené so striebornými dierkami.

Kontrast by vytvárala kombinácia tuhého bavlneného materiálu na skladané a sťahovacie časti spolu s kožou na spodnom odevu prvého modelu. Na ďalšom sa malo skĺbiť pár kožených častí a vlneným materiálom na kabátiku a doplnené mali byť koženými

nohavicami. Tretí model mal byť overal z pár kúskami kože a hodvábu. A štvrté nasledovali hodvábné šaty s vlnenou vestou po kolená. Odevy mali byť podšité výraznými farbami vo vybraných tónoch ladiace k vrchným odevom.

Po obhajobách na konci zimného semestra, som si na podnet komisie uvedomila niekoľko nezrovnalostí v mojej minikolekcii. Čo sa týkalo formy, pre moju tému sa naozaj viacej hodia odevy pozostávajúce z veľkých foriem. Kinetika tak dostane viacej priestoru sa prejaviť. Preto som následne vynechala časť so vzorom vytvoreným z chronofotografie prvého modelu, ktorý mal znázorňovať optický pohyb a nahradila som ho druhým fyzickým pohybom, ktorý je zapríčinený pôsobením vonkajších faktorov, konkrétne vetrom.

Farebnosť som ponechala v základnej bielej, žltú som vynechala a pridala som viacero odtieňov modrej, ktorá sa lepšie hodí k drobným strieborným prvkom odevov a viacej sa približuje k pocitu z vetra. Kolekcia už viacej nemá pôsobiť natoľko futuristicky, ale vzdušne, uvoľnene a sviežo. Preto som kožu a vlnenú látku nahradila hodvábnymi organzami a jemnou bavlnou.

3. Kolekcia

3.1 Charakter kolekcie a základné prvky

Vyhľadanie si toľkých možností, akými umelci využívali kinetiku, mi poskytlo širší pohľad na jej vnímanie. Po zvážení nedostatkov, ktoré mala moja pôvodná kolekcia, som si uvedomila, akým smerom chcem aby sa moje odevy uberali. Poľavila som v myšlienke, že bude prvoradý pocit futurizmu a pevnej formy z celej kolekcie. Presmerovala som svoj záujem k vytvoreniu jemných, krehkých, už na prvý pohľad vzdušných modelov. A to práve preto, lebo okrem kinetiky kontrolovanej, vytváranej ľudským zapríčinením, som chcela využiť silu veternú a pohrať sa s náhodným pohybom. Chcela som, aby pri nosení modelov vnímali ľudia jeho chvenie, jemné mihotanie.

Na začiatku kolekcie som používala princíp vejárov, spojených so sťahovaním rolíet. Vytvorila som veľké formy, ktoré sa ovíjali okolo tela. Jednotlivé segmenty, ktoré mali predstavovať skladané časti vejára, som vytvárala pomocou odšívania 2,5 až 3cm širokých zámikov, ktoré sa smerom k stredu zužovali, práve kvôli potrebe vytvoriť oblúk. Tento princíp som skúšala použiť obojstranne, taktiež v zostupnom intervale hustoty, či v zostupnom použití šírky zámikov.

Takto vzniknutými strihovými tvarmi, zväčša polkruhmi až kruhmi, ktoré prechádzali z úzkych častí do širokých, som sa inšpirovala vo vytváraní ďalších tvarových riešení modelov.

Princíp skladania zámikov som pretvorila do ozdobného prvku a postupne som od neho úplne upustila a využívala som iba hladké tvary.

Pri vytváraní celkového tvaru odevu som nebola ničím priamo viazaná, preto som sa hlavne zamerala na vytváranie skúšok na

malej panne. Pri rôznom kladení rovnakých plôch ako na prvom modeli, či jemne po upravených, na linky, ktoré som si náhodne vymýšľala, mi vznikali formy objektového rázu. Najprv som sa zamerala na nájduť linky, ktoré by pri vložení sťahovacích častí, vytvorili z jednej formy (rozloženej), zase inú (poskladanú).

Keď som našla správne vyváženie liniek, cielene som sa ho v nasledujúcich modeloch držala. Často som využila aj nezmenený tvar linky, napríklad linka na prvom modeli je skoro totožná s linkou na štvrtom modeli, no po vložení iných tvarou voľných častí, dostal odev úplne iný ráz.

Linky, ktoré vytvárali hrany látok, som podtrhla buď vložím šikmého prúžku z použitej látky, alebo pri organze som ich začistila hustým obrubovacím cik- cak stehom, ktorý vytvoril linku na jemných okrajoch.

3.2 Materiály a zapínanie

Keďže sa môj cieľ z dojmu kolekcie zmenil, bolo treba upraviť aj výber látok. Už moja prvotná myšlienka patrila prírodným materiálom. Majú lepšie vlastnosti ako umelé látky, ľahšie sa s nimi pracuje a na tele sú príjemnejšie. Práve spracovateľnosť materiálu pri výrobe odevu hrala veľký význam. Veľmi široké sklady do polkruhov boli pri konečnom odšívaní náročné a každá drobná nepresnosť by sa pri umelých látkach prejavila, pretože by sa nedala upraviť ani teplom a tlakom.

Z pôvodných hutných a pevných materiálov ako koža či vlna, som prešla na ich protiklady. Ľahké a jemné hodvábné organzy boli jednoznačnou voľbou, pokiaľ som chcela docieľiť, aby sa voľné časti vznášali. Charakterovo sú k vyjadreniu vánku najbližšie, pretože sú priehľadné. Pre oživenie modelov som nevolila iba hladké organzy,

ale bielu, ktorá sa stala nosnou časťou kolekcie, som zvolila s jemným efektom pokrčenia. Pri vzájomnom prekryvaní všetkých orgánz, záleží taktiež na použítom počte z každej látky, vznikajú krásne spojenia farieb do jednej.

Druhým materiálom bola bavlna. Batist, ktorý som kúpila, mal jedinečné skĺbenie jemnosti, ľahkosti a zároveň tuhosti. Bol dostatočne tenký pre dobrú manipuláciu pri odšívaní a rovnako aj pri použití na priliehavých častiach odevu a zároveň primerane tuhý nato, aby po odšítí širokého zámiku nestrácal svoj tvar, nepadal a pomerne pevne držal. Pri štvrtom modeli som chcela použiť bielu košeľovinu s jemným tkaným prúžkom, bohužiaľ sa mi ju však nepodarilo nájsť. Buď mala veľký rozstup medzi prúžkami, alebo bol nevhodnej farby. Nakoniec som vybrala na dotyk veľmi príjemnú košeľovinu, jemne priehľadnú, ktorá má efekt prúžku v osnove.

Po zmene materiálu a tvaru, sa zmenil aj spôsob zapínania odevov. Od pôvodných kovových strieborných zipsov, som prešla na zapínanie pomocou gombíka a dutinky. Zipsy by pri jemnosti organzy a bavlny pôsobili príliš hutne a ťažkopádne. V konečnom dôsledku by nevhodným spôsobom deformovali dotýkajúce sa hrany látky a vytvárali by nepríjemné vlnenie. Pre nepoužitie dierok som sa rozhodla kvôli narušeniu plochy látky a pre nevhodný výsledný dojem. Aby som zachovala jednotu odevu a nenarúšala ho umelohmotnými či kovovými gombíkami z obchodu, rozhodla som sa pre vyrobenie vlastných, potiahnutých gombíkov na zákazku. Keďže som sa rozhodla pri prvom modeli použiť strieborné dierky (priechodky), spodok gombíkov som takisto zvolila strieborný kovový. Pôvodne som chcela použiť biele dierky s bielym spodkom, kvôli nenápadnosti na bielych látkach, no v čase tvorby modelov boli biele dierky vypredané. Výhodou potiahnutia vlastných gombíkov

bola jednoduchosť tvaru, hladkosť povrchu , možnosť určiť si veľkosť (ja som zvolila 1 cm) a pri použití látok určených pre odev aj nenápadnosť a harmónia s modelom. Vo veľkých formách modeloch vytvárajú potiahnuté gombíky spolu s dutinkou jemný detail.

3.3 Farebnosť

Moja rvopočiatočná predstava farebnosti bola a v tónoch žltej a modrej s pevným základom v bielej. Po zimnom semestri som začala uvažovať nad teplejšími farbami v odtieňoch hnedej, škoricovej. No pri hlbšom zamýšľaní, ako najlepšie sa vánok dá vyjadriť, som sa vrátila k modrej, avšak bez spojenia so žltou. Volila som bielu, ktorá je nosným prvkom kolekcie, jemné lazúry tyrkysovej, nebesky modrej a ako teplejšiu zložku som si zvolila fialovú.

3.4 Jednotlivé modely

Moju minikolekciu tvoria 4 modely

3.4.1 Body

Prvý model je krátke bavlnené body. V tomto modeli mi išlo o ukázanie kontrolovanej ľudskej sily za účelom vytvorenia pohybu. Ako som už uviedla vyššie, hlavnou časťou sú oblúkovité celky s asi 2,5 cm širokými skladanými bavlnenými zámikami, ktoré nám vytvárajú „vejáre“. Na okraji každého zámiku je strieborná priechodka, cez ktorú je prevlečená biela šnúrka, ktorá ma za úlohu sťahovať tieto časti. Po celom obvode skladaných dielov som našila šikmý prúžok blede modrej farby, ktorý som si vytvorila z bavlnenej látky, ktorá je použitá aj v treťom modeli. Tento prúžok bol našitý

ešte pred odšíváním zámikov, a preto po ich prešití vzniká pravidelne kl'ukatá linka. Línia, do ktorej sa vložili tieto „vejáre“ sa obtáča okolo celého tela, cez boky, prsia, ramená a na chrbte sa vinie do jemnej oblíny. Prieramok nie je typického oválneho tvaru, ale jemne do špičky.

Zapínanie sa nachádza na prednom stredovom šve. Gombíky som nechala v bielej farbe a ako prevencia voči otváraniu sa pri ťahaní za šnúrky sú kladené striedavo naľavo a napravo.

Bočná časť trupu a polovica chrbta je z bieleho priesvitného materiálu s efektom pokrčenia a zvyšné časti sú z bieleho batistu.

3.4.2 Overall

Druhý model je dlhý overall. Na tomto odeve sa už začína objavovať druhý pohyb, nekontrolovateľný, ovplyvnený vonkajšími vplyvmi- vetrom. Na tomto odeve som princíp vejára vzniknutého odšitím širokých zámikov do oblúka ponechala vo forme ozdobného prvku. Všité voľné a skladané časti sa vinú linkou, ktorá začína na zadnej strane krku, pri siedmom krčnom stavci, prechádza cez plecia smerom dopredu nad úroveň prs, potom sa vracia späť cez vonkajšiu stranu pleca, pozdĺž chrbta, cez boky a nakoniec okolo vonkajšej strany prs, kde vzniká tvar srdca.

Trup odevu je z bielej bavlny, strihaný na bokoch a v rozkrokovej časti podobne ako body. Nohavice sú z bielej priesvitnej látky s pokrčeným efektom.

Voľné časti všité do linky obiehajúcej okolo tela sú z orgynzy. Skladaná vrchná časť je fialovej farby a pod ňou sa nachádza nebesky modrá, tyrkysová s biela s efektom krčenia. V oblasti krku sú oblúky stojaté.

Prieramok na tomto modeli je klasického oválneho tvaru.

Zapínanie sa nachádza na zadnom stredovom šve. Fialové gombíky sú pre zaujímavejší efekt kladené striedavo dva naľavo, dva napravo.

3.4.3 Blúzka so sukňou.

Tretí model je priehľadná blúzka s dlhým rukávom a so sukňou. V tomto odeve sa už naplno prejavuje iba nekontrolovateľná kinetika, pretože som vynechala Blúzka je celá z jemnej bielej organzy s pokrčeným efektom. Stojačik a manžety na rukávoch sú podlepené, kvôli držaniu tvaru a preto nie sú úplne priehľadné. Linka, v ktorej sú vložené hladké polkruhy bez efektu zámikov, sa vinie od dolného okraja na prednom diely, okolo prs, pozdĺž rukáva na prednom diely, v blízkosti manžety sa stáča vo vnútornej časti smerom do zadného diela, prechádza opäť pozdĺž rukáva, točí sa na lopatkách a smeruje do stredu chrbta, kde sa zaobľuje. Ako vrchná a spodná vrstva ja biela organzy s efektom krčenia a medzi nimi je fialová, tyrkysová modrá a nebesky modrá.

Zapínanie sa nachádza na prednom stredovom šve. Striedavo sú umiestnené dva gombíky naľavo, dva napravo. Ponechala som ich v bielej farbe, kvôli zosúladeniu s látkou.

Sukňa je na prednom aj zadnom diely členená pozdĺžnymi švami, ktoré priamo navezujú na švy na blúzke. Stredové diely sú z modrej bavlny, ktorá má na sebe ešte jednu vrstvu bielej organzy s efektom krčenia, z ktorej sú aj bočné diely a podlepený pásce.

Zapínanie je umiestnené na zadnom stredovom šve. Kvôli možnému odopínaniu v oblasti bokov, som na tomto odeve zvolila rovnako ako na prvom modely striedavé zapínanie. Gombíky sú potiahnuté dvoma vrstvami látky. Spodná je biela bavlna a na nej nebesky modrá organza.

Dĺžku sukne som zvolila tesne nad kolená.

3.4.4 Šaty

Štvrtý model tvoria šaty s dlhým rukávom. Pôvodne som chcela použiť bielu košeľovinu s jemným bielym tkaným prúžkom, no nepodarilo sa mi ju zohnať. Chcela som, aby tento posledný model naznačoval, kam ďalej by sa mohla kolekcia uberať.

Už na blúzke som použila klasický stojačik, manžety. Chcela som, aby na konci kolekcie vznikli odevy košeľového typu. Keďže som celý čas pracovala s formami, chcela som ich nejakým spôsobom zjednotiť aj s nositeľným druhom oblečenia. Preto som aj na šatách zvolila klasický vystužený golier s oblými rohmi a vystuženými manžetami.

Linka, do ktorej sú všité hladké polkruhy sa vinie takmer rovnako ako na prvom modeli. Sú do nej všité hladké časti. Tentokrát som použila na jednu z nich (vrchnú), aj bielu košeľovinu. Pod ňou je vrstva bielej organzy s pokrčeným efektom, nebesky modrá, fialová a tyrkysová, ktorých dĺžka je od seba pravidelne kaskádovito vzdialená. Táto linka rozdeľuje šaty na trup, ktorý je z košeľoviny a rukávy, ktoré sú z bielej hodvábanej organzy s efektom krčenia.

Zapínanie sa nachádza na prednom stredovom šve a gombíky sú umiestnené striedavo jeden vľavo, jeden vpravo.

Dĺžku šiat som nechala rovnakú ako na sukni, tesne nad kolenami.

4 Tvorba

4.1 Strihy, technológia, spracovanie

Pri vytváraní strihov som prevažne hľadala tie správne línie a snažila som sa odstrániť prebytočné švy, ako napríklad bočné švy na sukni, bočný šev na rukávoch, stredové švy, či plečné švy. Hlavný dôvod ich odstránenia bol odprostiť odevy od mnohých členitostí a nechať možnosť vyniknúť dôležitým linkám. Taktiež pri použití transparentných materiálov je vždy najlepšie vyhnúť sa prebytočným linkám.

Tvary voľných, vzdušných častí odevov som odvodzovala od prvopočiatočného na prvom modely. Využívala som rôzne oblúky a polkruhy. Pri treťom modely mali tieto časti stáť smerom hore. Keďže sa však použila hodvábná organza, tieto časti padajú dole. V konečnom dôsledku to neberiem ako nedostatok, pretože pri pôsobení vetra vytvárajú vlastné prirodzené vlnenie. Problém nastal pri kimonových rukávoch, kde sa v partiách pod pazuchami vytváralo riasenie látky, pretože sa jej tam nahromadilo veľa. Tento problém som vyriešila zmenšením sklonu rukáva a vložением klínku, ktorého linky som prispôsobila zvyšným krivkám na odevoch, aby nemali rušivý charakter.

So spracovaním bavlneného materiálu som sa stretla už v minulosti, preto sa v priebehu realizácie nevyskytol žiadny väčší problém. Naproti tomu s tak jemným a transparentným materiálom, akým je hodvábná organza, som v minulosti nepracovala. Pod prstami kízal, v uhle 45 stupňov bol veľmi pružný, čo pri vystrihnutých priečnych dieloch ako napríklad pri rukáve s klínom, robilo pri zošívaní dielov nezrovnalosti. Tým, že sa látka mala tendenciu kízať a naťahovať, som stojačik, pásec a golier bola

nútená podlepiť lepiacou výstužou. Bohužiaľ tým pádom tieto oblasti stratili na transparentnosti, ktorú som chcela zachovať, ale získali lepší tvar a nekrútia sa.

Pri zošívaní dielov som pri priehľadných materiáloch používala francúzsky šev. Tento šev som sa rozhodla použiť aj na zvyšné látky, kvôli celistvosti a lepšiemu vzhľadu aj na rubovej strane. Pri krokových častiach odevov, kde švy končili v sedovej časti a nasledovalo zapínanie, som použila rozžehlený šev a okraje som začistila obnitkovacím švom. Dolné okraje som zapravila dvojitým podohnutím a následným lícnym preštepovaním.

Všetky okraje jak bavlny tak organzy, som chcela pôvodne začistiť šikmým prúžkom vytvoreným z vlastnej látky. Zvýraznila by sa tým hrana látky a vytvárala by vlniace sa linky. Pri zhotovení skúšky na hodvábnnej organze však prestala fungovať ľahkosť a vzdušnosť materiálu a na hranách materiál oťažel a začal sa nevhodne deformovať. Preto som na začistenie miesto šikmého prúžku použila hustý cik-cakový steh, ktorý získal funkciu dekoratívneho stehu.

Šikmý prúžok som však použila pri začisťovaní dolného okraja body, pri prieramkoch na overale aj body a pri vnútornom začisťovaní okrajov nachádzajúcich sa pri zapínaní.

Mojim cieľom bolo dosiahnuť čisto zapravenú rubovú stranu odevu s použitím čo najmenšieho množstva obnitkovacích švov.

Začistenie okrajov, kde bolo viacero vrstiev látok na sebe, v častiach odevu, kde sa všívali hladké či zámikované časti, som chcela použiť šikmý prúžok kvôli čistejšiemu dojmu. Pri skúške som však zistila, že tým vzniká ešte hrubšia záložka, ktorá deformuje a ťahá šev nesprávnymi smermi a cez tenkú vrstvu vrchnej látky sa hrúbka záložky značne pretláča. Preto som ich chcela vytenšiť

a použila som rovnaký cik- cak steh ako na vonkajšom lemovaní organzy.

Pod gombíkové zapínania s prešitými dutinkami som vkladala lišty, ktoré mali za úlohu zabrániť odhaleniu pokožky v prípade, že sa vonkajšie hrany medzi dielmi v zapínaní od seba vzdialia. Pri začisťovaní okrajov v oblasti zapínania som použila podsádky.

4.2 Fotenie a nakrúcanie diela

Pre nafotenie svojej kolekcie som si vybrala fotografku Weroniku Gray, ktorá v Plzni vytvára profesionálne fotografie. Prostredie som zvolila ateliérové, fotilo sa na čistom bielom pozadí kvôli zvýrazneniu krehkosti odevov a z dôvodu, aby sme sa vyhli nežiadúcim drobnostiam a prvkom, ktoré by mohli fotku narúšať. Pri foteaní sme na všetky modely, okrem prvého fúkali vzduch, aby sa látka prirodzene nadnášala a mihotala vo vánku. Myslím, že sa nám celkom podarilo ukázať krehkosť, aj formy odevov.

V priebehu foteania sme chceli vytvoriť krátke fashion video, na ktorom by bol všetok pohyb modelov zaznamenaný. Bohužiaľ to kameraman deň pred foteaním odriekol a za tak krátku dobu sa mi nepodarilo zohnať druhého. Avšak nakoniec sme sa rozhodli so spolužiačkami pre natočenie spoločného videa, v ktorom bude mať každá svoj vyhradený čas. Natočilo sa v pôvodnom duchu, aký som mala premyslený. Na modely sme fúkali, zaberali sa jak celé odevy tak aj detaily v ich pohybe. Myslím, že vznikne video, ktoré bude zamerané na krehkosť, nežnosť a vnímanie chvejúcich sa častí odevu.

5 Záver

V priebehu mojej tvorby prešla kolekcia značným vývojom. Aj keď som vedela už na začiatku, že chcem vytvoriť kolekciu založenú na forme odevu a jeho kinetike, cesta k jej finálnej podobe bola dlhá. Moje prvé myšlienky smerovali k vízii kolekcie pôsobiacej futuristicky, založenej na pevných materiáloch. Druh využitej kinetiky mal byť iba kontrolovaný, vytvorený za pomoci ľudskej sily a pohyb optický, vytvorený za pomoci chronofotografie.

Po prehodnotení svojho výberu použitej kinetiky, som si zvolila za cieľ ukázať dva fyzické pohyby. Kontrolovaný (cielený) a náhodný, vytvorený za pomoci vonkajších vplyvov. Po objavení vhodných foriem a vhodnom výbere materiálu, dostala kolekcia iný, než pôvodne zamýšľaný charakter. Jemným mihotáním, transparentnými látkami, vytvorenými linkami sa zo splyhnutej a ťažkopádnej kolekcie zrodila uvoľnená, prevzdušnená a ľahučká kolekcia.

Svojou prácou som sa snažila rozšíriť si pohľad na odev zo stránky formy, objektu, no snažila som sa ho nejakým spôsobom začleniť aj do nositeľnej podoby. Snažila som sa vytvoriť kolekciu, ktorá bude ucelená a harmonická.

V prípade, že by som mala zhodnotiť svoje dielo, viem o jeho rezervách a nedokonalostiach. Pre mňa asi najväčšie nedostatky vznikli pri spracovaní hodvábanej organzy. Je to materiál s ktorým som doteraz nemala skúsenosti, nevedela som ako sa chová, aké náročné je s ním pracovať. Po týchto nadobudnutých skúsenostiach by som pri ďalšej práci s ním vedela lepšie, akým spôsobom ho spracovávať.

Z celkového pohľadu som so svojimi modelmi spokojná. Podarilo sa mi vytvoriť dojem z kolekcie, ktorý som si vzala za cieľ.

Takisto aj ukázanie dvoch možností vyjadrení pohybu. Moja predstava o zaujímavej kolekcii sa vcelku splnila.

Dúfam, že moje spracovanie zadanej témy osloví aj ďalších.

Zoznam použitých zdrojov

a) Knižná a periodická literatúra

1. FAIRS, M. *Design 21. století: nové ikony designu: od masového trhu k avantgarde*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-970-2.
2. JONES, T., RUSHTON, S., ANDERSON, J., NOVOTNÁ, J. *Současní módní návrháři*. Praha: Slovart, 2006. ISBN 80-7209-841-1.
3. RUHRBERG, K., SCHNECKENBURGER, M., FRICKEOVÁ, CH., HONNEF, K. *Umění 20. století*. Praha: Slovart, 2004. 840 s. ISBN 80-7209-521-8.
4. MARTINOVÁ, S. *Futurismus*. Praha: Slovart, 2006. 95 s. ISBN 978-80-7209-874-3.
5. PELÁNOVÁ, A. *Výtvarné avantgardy 20. Století*. Praha: Karolinum, 2010. 144 s. ISBN 978-80-246-1783-1.
6. HRUBÁ, V., ŠKAMLOVÁ, K. *Škola šití*. České Budějovice: Mona, 1989. 140 s. ISBN 80-7026-027-0.

b) Internetové zdroje

1. <http://www.liv.ac.uk/lisa/research/kinetic/introduction.htm> vyhledané 13.2. 2012
2. <http://inhabitat.com/wind-shaped-pavilion/> vyhledané 10.3. 2012

3. http://spiritofspace.com/spiritofspace/index.php?option=com_content&view=article&id=38:starlight-&catid=6:finished-spaces&Itemid=16 vyhľadané 13.2. 2012
4. <http://www.interior357.com/12.htm> vyhľadané 10.3. 2012
5. <http://www.yankodesign.com/2007/11/07/mitsurus-magnolia-stadium/> vyhľadané 13.2. 2012
6. http://sk.wikipedia.org/wiki/Kinetick%C3%A9_umenie vyhľadané 10.3. 2012
7. <http://www.marekinfo.estranky.sk/clanky/bnm.html> vyhľadané 10.3. 2012
8. <http://www.marekinfo.estranky.sk/clanky/yggf.html> vyhľadané 20.3. 2012
9. <http://sk.wikipedia.org/wiki/Op-art> vyhľadané 9.3. 2012
10. http://sk.bernina.com/webautor-data/32/Artista730_Sk_035__072.pdf vyhľadané 10.3. 2012

Resumé

The topic I chose for mine bachelor thesis was Dress and its construction, line, geometrics and kinetics. This topic gave me the opportunity to look at the dress from its shape side. When I chose the topic, I realized that my mini collection will be perceived more from its shape side as an object with kinetics properties than the practical clothes for common use.

The most difficult part of the project was to integrate the physical kinetics into the dresses. The inspiration for me was the shape of folding fans combined with roll up blinds. After I created the folding fan effect that allows moving parts of the dress into different forms, I concentrated all my work on overall form of dress.

The collection is based on four models. The first of them is the main model where dominates the kinetics created by the body movements. In the other three models I focused more on the influence of outside factors such as wind which creates the secondary kinetic effect. The target was to combine the intended and random movements.

The main part of every model is form. Each form in each model behaves in a blowing wind a little bit different. But the target was to create the collection which will appear soft and light and where its shapes and layers will look interesting also without the air blow influence.

All the materials used for my collections were natural. Every one of them is partially transparent. The soft cottons were used very undistinguished way but the silk organza was used in full scale. That's because the silk organza creates really lax and feathery atmosphere. The collection contains four models where the first one model is the short body, the second is overall the third is the blouse with skirt and the fourth one is the gown.

The colors I used for my collection were mostly white and light blue with some purple. I think that these colors the most ideally show the harmony of wind.

I believe that I fulfilled the topic of my bachelor thesis by creating the gentle and feather collection which attracts by its shapes and form.

Zoznam príloh

- Príloha 1 - inšpirácia, vejár
- Príloha 2 – inšpirácia, papierový vejár
- Príloha 3 - inšpirácia, rolety
- Príloha 4 – inšpirácia, sťahovacie žalúzie
- Príloha 5 – hľadanie tvaru na malej panne
- Príloha 6 – hľadanie tvaru na malej panne
- Príloha 7 – hľadanie tvaru na malej panne
- Príloha 8 - hľadanie tvaru na malej panne
- Príloha 9 – skica kolekcie
- Príloha 10 - model 1
- Príloha 11 – technický nákres, nestiahnutý odev
- Príloha 12 – technický nákres, stiahnutý odev
- Príloha 13 – model 2
- Príloha 14 – model bez voľných častí
- Príloha 15 – technický nákres
- Príloha 16 – model 3
- Príloha 17 – model bez voľných častí
- Príloha 18 – technické nákresy
- Príloha 19 – model 4
- Príloha 20 – model bez voľných častí
- Príloha 21 – technický nákres
- Príloha 22 – látky pre model 1
- Príloha 23 – látky pre model 2
- Príloha 24 – látky pre model 3
- Príloha 25 – látky pre model 4
- Príloha 26 – model 1
- Príloha 27 – model 1
- Príloha 28 – model 1

Príloha 29 – model 1

Príloha 30 – model 2

Príloha 31 – model 2

Príloha 32 – model 2

Príloha 33 – model 3

Príloha 34 – model 3

Príloha 35 – model 3

Príloha 36 – model 3

Príloha 37 – model 4

Príloha 38 – model 4

Príloha 39 – model 4

Príloha 1 - inšpirácia,

vejár⁵

Príloha 2 – inšpirácia,
papierový vejár⁶

⁵ <http://www.vyroba-reklamne.sk/vejar.html> vyhľadane 28.4.2012

⁶ <http://sk.detske-hry.com/vejir-z-papiru-12466.htm> vyhľadane 28.4.2012

Príloha 3 - inšpirácia, rolety⁷

Príloha 4 – inšpirácia,
sťahovacie žalúzie⁸

⁷ <http://www.horizont-zaluzie.sk/produkty/zaluzie> vyhľadane 28.4.2012

⁸ <http://www.solombrask.wbl.sk/Zaluzie.html> vyhľadane 28.4.2012

Príloha 5 – hľadanie tvaru na malej
panne⁹

Príloha 6 – hľadanie tvaru na malej
panne¹⁰

⁹ Vlastná fotografia

¹⁰ Vlastná fotografia

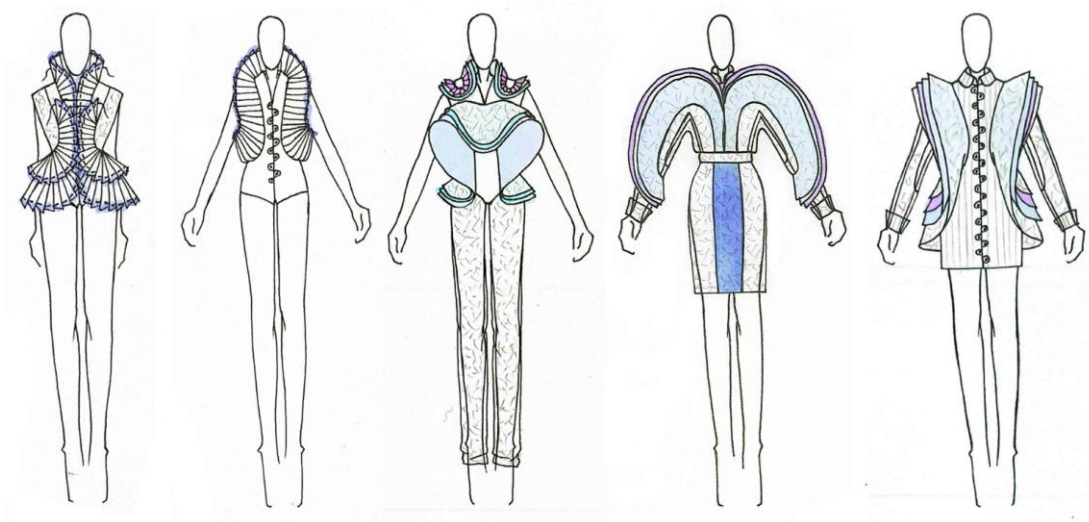
Príloha 7 – hľadanie tvaru na malej
panne¹¹

Príloha 8- hľadanie tvaru na malej
panne¹²

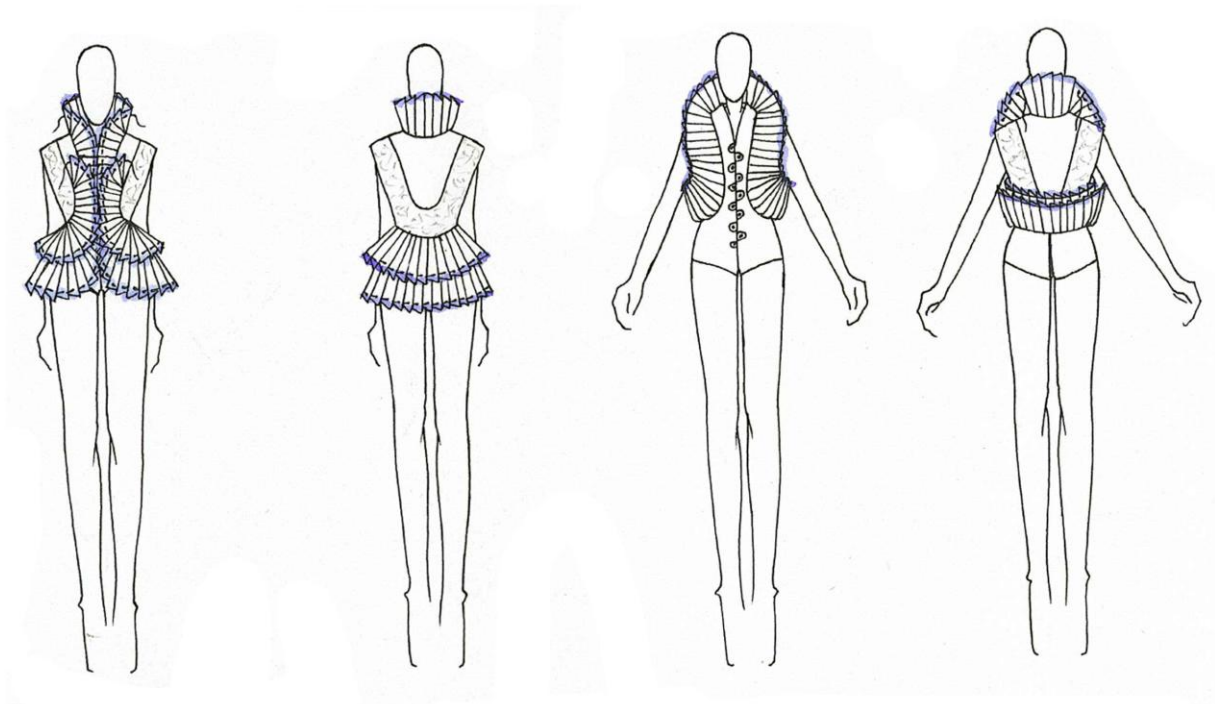
¹¹ Vlastná fotografia

¹² Vlastná fotografia

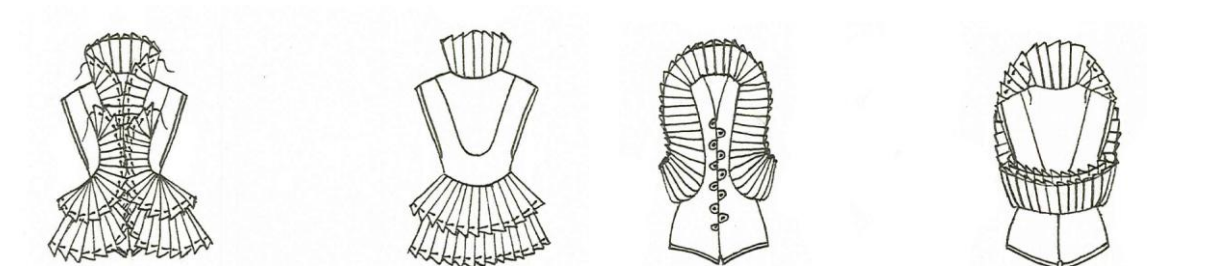

Príloha 9 – skica kolekcie ¹³

¹³ Vlastná fotografia

Príloha 10 - model 1¹⁴

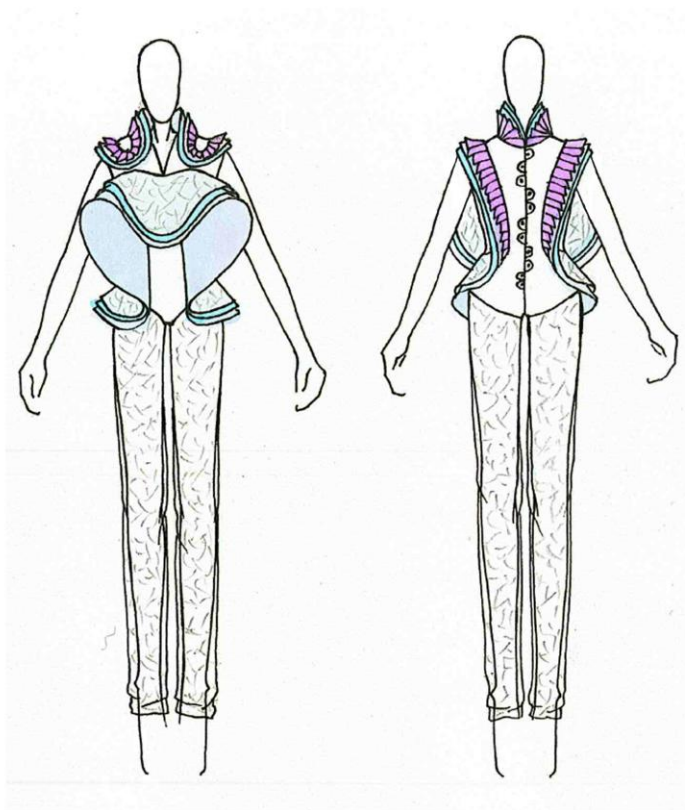
Príloha 11 – technický nákres,
nestiahnutý odev¹⁵

Príloha 12 – technický
nákres, stiahnutý odev¹⁶

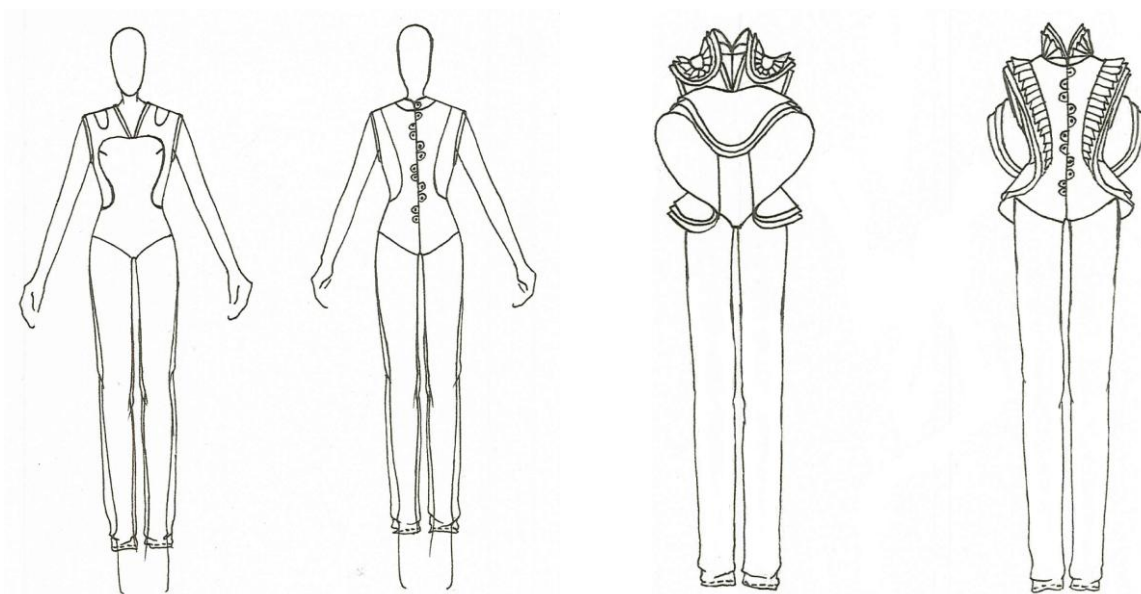
¹⁴ Vlastná fotografia

¹⁵ Vlastná fotografia

¹⁶ Vlastná fotografia

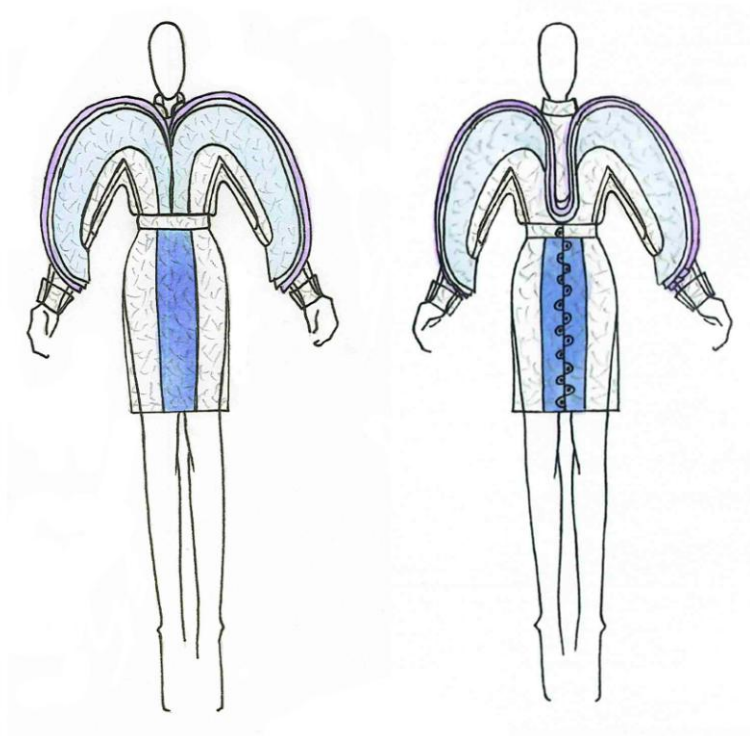
Príloha 13 – model 2¹⁷

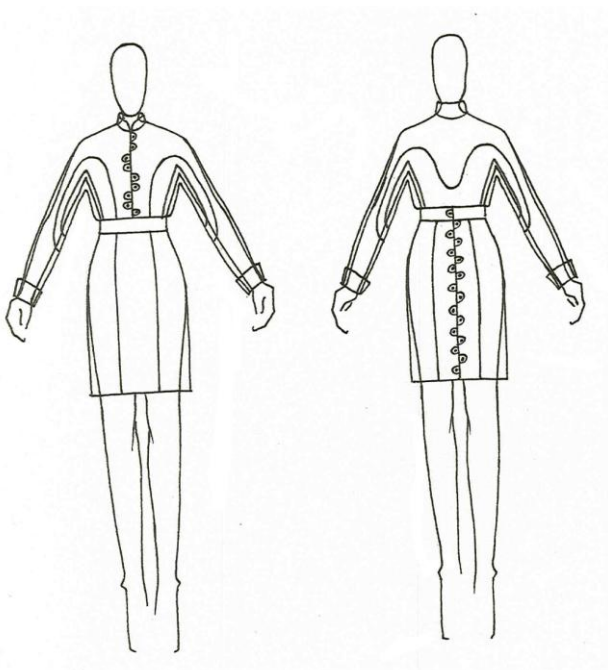
Príloha 14 – model bez voľných častí¹⁸

Príloha 15 – technický
náčres¹⁹

¹⁷ Vlastná fotografia

Príloha 16 – model 3²⁰

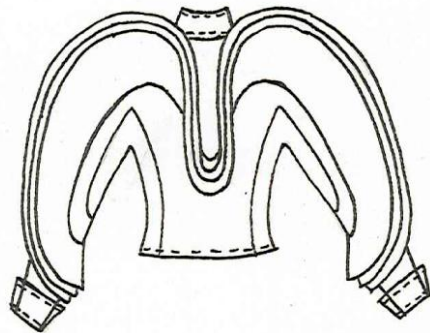
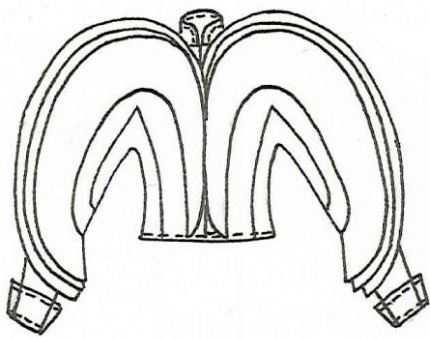
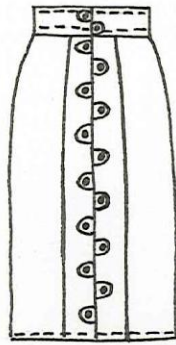
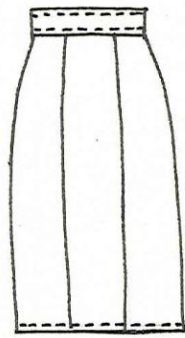

Príloha 17 – model bez voľných častí²¹

¹⁸ Vlastná fotografia

¹⁹ Vlastná fotografia

²⁰ Vlastná fotografia

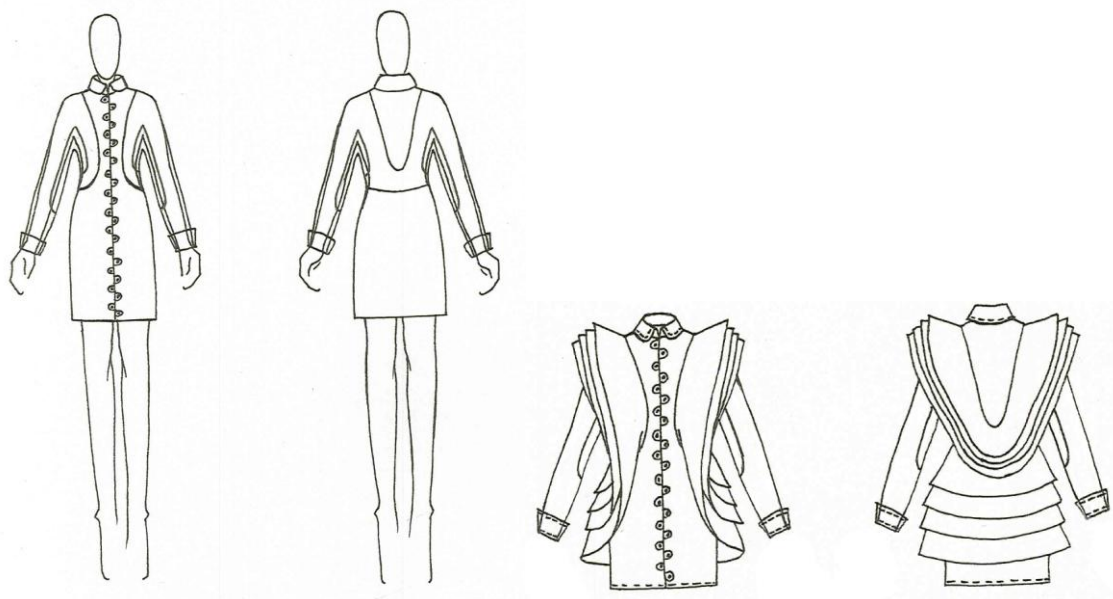
Príloha 18 – technické nákresy²²

²¹ Vlastná fotografia

²² Vlastná fotografia

Príloha 19 – model 4²³

Príloha 20 – model bez
voľných častí²⁵

Príloha 21 – technický nákres²⁴

²³ Vlastná fotografia

²⁴ Vlastná fotografia

Príloha 22 – látky pre model 1 ²⁶

Príloha 23 – látky pre model 2 ²⁷

²⁵ Vlastná fotografia

²⁶ Vlastná fotografia

²⁷ Vlastná fotografia

Príloha 24 – látky pre model 3 ²⁸

Príloha 25 – látky pre model 4 ²⁹

²⁸ Vlastná fotografia

Príloha 26 – model 1³⁰

²⁹ Vlastná fotografia

³⁰ Fotograf Weronika Gray

Príloha 27 – model 1³¹

³¹ Fotograf Weronika Gray

Príloha 28 – model 1 ³²

³² Fotograf Weronika Gray

Príloha 29 – model 1 ³³

³³ Fotograf Weronika Gray

Príloha 30 – model 2 ³⁴

³⁴ Fotograf Weronika Gray

Príloha 31 – model 2³⁵

³⁵ Fotograf Weronika Gray

Príloha 32 – model 2 ³⁶

³⁶ Fotograf Weronika Gray

Príloha 33 – model 3³⁷

³⁷ Fotograf Weronika Gray

Príloha 34 – model 3³⁸

³⁸ Fotograf Weronika Gray

Príloha 35 – model 3³⁹

³⁹ Fotograf Weronika Gray

Príloha 36 – model 3 ⁴⁰

⁴⁰ Fotograf Weronika Gray

Príloha 37 – model 4 ⁴¹

⁴¹ Fotograf Weronika Gray

Príloha 38 – model 4 ⁴²

⁴² Fotograf Weronika Gray

Príloha 39 – model 4⁴³

⁴³ Fotograf Weronika Gray